

МОДЕРНО ИЗКУСТВО

МЕСЕЧНО СПИСАНИЕ

ЗА ИЗКУСТВО, КРИТИКА и КУЛТУРЕН ЖИВОТ

Май

Редактор: Евгений К. Теодоров.

1923 г.

Лятна вечер.

Залязва слънцето и тихи са водите
Огледали скръбта на вечерния час;
Самотно скръбна птица, залутана над нас,
Блуждае из простора, на път към висините.

Ей,—тръгнаха в зори—рибарите се връщат
Посред море от злато, те плуват към брега
Отпуснали греблата и с някаква тъга
Горящите води със погледи обгръщат.

В града вечерня бий. Чуй, звуците резляни
Из вечерния вжздух за свят покой вестят,
Отмерено и бавно, камбаните звънят
Последно „упокой“ над стихнали печали.

Далече във морето гаснее сетни плам
И първата звезда изгрява в небесата.
Аз чувам скръбна харфа да плаче в тишината
Над някой обезлюден, отдавна глътнал храм...

О, скръбни вечери! когато над морето
Невидима ръка запали рой звезди,
В мен стихват мъките и в моите гърди
Се ражда свят копнеж по девите в небето

Константин Т. Балабанов.

Лиесетка

За своята горест голяма плакачки наех,
А сам във отвъдната стая пирувах с другари;
Забравил — смутих се щом възпла тежен обжари
Слуха ми и чапата своя кристална разлех.

Изплашен на мойта печал от невнятна бездна
Призвах тук жените с очи пресушени да влезнат
След малко възкръснала там от сжия на неверната смърт
Покойната спря се на прага — жив укор довел главовър...

А вжншно посрещнах това равнодушен, спокоен,
Че бях от рождение артист, обясних ѝ със нагла лъжа;
Отдых при магия — възвръщане на твоята душа
Очаквах, — виж, стола ти празен до мен за какво е?

Тъй мила наивна повярва та седна до мен,
И спяна се ти в съседа пиян там под масата паднал без свен.
И пак не разбира, че пие от чаша за друг отредена.
Защо, ах, тъй кратко сал трая пробудата нейна?

Михаил Йорданов.

П р а з н и к.

Развейте знамената братя,	Ще пламнат тъмните алеи
Надуйте златните тръби!	На неорисания град,
В часа на тихите молби	Във празник нов и непознат
Бог чу молитвата ни свята.	Под пжстроцветни полюени.

Той пратил пжрвия вестител	Бог чу молитвата ни свята
Могщ от пламък и любов	В часа на тихите молби.
Да бжде всеки днес готов	Надуйте златните тръби,
За нова участ победител.	Развейте знамената братя!

Димитър Чаков.

Черната цигулка на странника.

(продължение)

Мили дни се занимаха след нашата пжрва среща и тайн-
ствен шепот съскаше слова за тайните ти.

Сжзрех да те дирят неуморно из кътове на разкошни
градини и да водят люта бран за твоето богатство.

И научих се, че те китят с безчет имена, узнах, че ти
пазиш ключовете на вси девствени и омжрсени души, изне-
могвах под бремето на силата ти — наречена любов.

Но знаеш ли, царице на моята студена душа, знаеш ли,
кога разкрих истина на твоето име и кой ме дари с поз-
нание на нестигаемите ти глбини?

Това стана в нощта на посвещението! кога от звездна
висота прострелнах взор към кули на загадки и сетих всеене
на неживяни мигове; това стана по желание на вечния мъдрец.

Две страни има диска на живота — и двете ржсят искри
на стремеж към неизбежното постигане — и двете разчистват
пжтеки към съдбоносния край.

Две страни има диска на живота — едната е песен на златно щастие, а другата — о, другата е вихър на пустинна буря. Но и двете страни на диска трябва да се обжрнат!...

* * *

— — — Като срутени стълпове замираше виденото през първия ден. Неговото позорно изваяние се топеше като снежна топка паднала в кървави вжглени и най-подир изчезна...

Загложнали бяха остри песни пржскани из кжтове на тучни поляни и буйни гори, защото ние двама—аз и странника след стихияен летеж прифржкнали бяхме пред сетния ден на живота—там где пжрхаха отблизо криле на нови дни.

Ала не бледи бяха виденията през тржпните часове на моето опияняване и пжклени бяха болезките на моята душа, коя сжхнеше разпжната на трон обкован от звезди — защото аз творех изпита на странното посвещаване.

И кржв капеше от безплжтния ми стан, защото така трябваше да изкупи миналите грехове и да се приготвя за новия живот след рухване кулата на сетния ден....

* * *

По завоите на каменисти друмиша нечиста гмеж се тжлпеше — безчет люде, нарамили ржждиви секири, се готвеха за огнена бран.

Странникжт седеше на колесницата до мен.

Две тжмни дупки зееха на беззжбия му череп — аз тжнех в тия дупки като в зловонни ями и през тях гледах — моя взор се бе слял с взора на странника.

Костеливите му ржце джржеха лжк и цигулка и твореха песните на неземния живот, кои летят кудени от сждбата и хлопат по вратите на избранниците.

Той бе велик и страшен — странникжт!

Песните му бяха звездни химни — химни на сянка в па-метна нощ.

* * *

А по каменистите друмища пжлзеше воя на опустошение и пожар.

Цжвтеше бран — земята бе станала бранно поле, а людете — бойна рат.

Многогранни джрвеса се кланеха сломені от червените езици на безумни огньове.

И буйните гори приеха образ на безплодна пустиня, подложила снага на знойно слжнце, кое носи живот с резливи мечове.

Неспирно, зинали уста на алчна бран косеха сжс железни зжби живот на увехнали тела.

И незнайно бе желанието на гнусните тжлпи на мен, и отвржтих се. Та терзаех се да склопя очи — ала нали от пжтя на посвещението вржщане няма?..

— — — И звуците на черната цигулка свежиха моята увяхваща нощ и обхождах сжс взор простори на страхот и хаос..

* * *

Кървава червенина зрееше в кжтове на земята — червенина, що багри с един цвят и земя и небо — миг, кога небо и земя се топят в страшна целувка.

Като огнено покривало се стелеше лиха руменина над бранни тжлпи — руменина плод на грех и безумия.

И видеше се, както през мъгла се види.

Острокрили орли покрити сжс змийски люспи на нечетни ята се виеха и с бодлив грак режеха болезнената тишина.

А после процепваха с калени тела руменото покривало, та впиваха стоманени клжвки в топла човешка плжт и кога преситени спираха, един след друг отлитаха — всеки вклешил в остри ногте отрязана людска глава.

И негде далеч прелитаха грозните птици — хищните отли — там де безлисти джрвеса стрелят черни стволи кжм бу-реносни облаци.

А бранното поле влажнееше от обилна кржв и плодеха се по него цветя на кржв, та нивга от бран се не отричаха земните обитатели, че сока на магесните цветя вливаше в тяхния разум копнежи за кржвна похот.

— — — Само гжрмежите на ужас и отвржщение се чуваха да ехтят из кжтовете на греховната земя и демонски орди се нижеха по сиви плтеки, и пееха песни за грозна власт — за властта на Беда и Мор...

Ала цжвна тжмна бездна, коя поглжлна картината на грозното.

И странника подкачи друга песен...

... Аз дойдох от мира на майските сжчовидения, за да посоча на моите роби плжтя кжм смжртта

Но многолико е моето подвизадане и звуците на песнопенията ми лжхат шеметно премалняване — затова мощта ми крепне за вечни дни.

Аз сжм Властелина на пжрвия ден. Моето име е—Жена...

Сладжк е нектара на моята любов, зищото никои'не вярва, че той носи смжрт.

И кога черни страдания ржсят с горчиви сжлзи ликове-те на моите боготворители, прозвучава песента на безпощадността ми, ала вси страдалци с трепет ронят реч на покорна молба — молят се мен.

Защото в моите ржце са стрелите на смжртта и пронизват грждта на вси жертви—на смжрт обричам моите роби — и пак дарителка на живот ме зоват.

Аз сжм Властелина на сетния ден моето име е—Жена...

— — — И отлетеха вси пеперуди от ятото на земните дни, остана само една — бялата пеперуда, вжплотена в обра-за на жената.

А властен беше лика на голямата жена, кой израстна над зееща бездна — зееща бездна, де провали се плод на хилаво и нетрайно.

Жената — царицата на вечния живот — стреляше замислен взор към светлите небеса — тя беше тиха и властна като смъртта. . . . * * *

По тъмните простори на земята се стелеха снежни звезди. Бял плащ тъчеше злокобна зима и знайно бе, че властвуват миговете на сетния ден.

Безлюдни простори глжнеха в страшна дремота.

А голямата жена, с недвижен помръзнал взор бродеше по лазурните пътеки на необятни; звездни висоти и молеше безмълвно отмора след дълги дни — дни на любов и власт не, тя не молеше отмора, а слънце и живот. . . . * * *

Странника с бесна сила дръжна струните и песента му зариди, и сле се със студените вихри на зимата.

И вредом по земята се разнесе последният песен на странника — рожба на неговата черна цигулка — като безбройни звънци ехтеха звуците, кои възпяваха таймственната снежна пустиня.

А вечната Властителка пригръщаше голямо, слънце за да даде начало на нов живот.

И живота обхрна своя диск за власт на слънчева пролет, и чуха се химни, кои славеха любовта вжплотена в образа на вечната жена.

Аз не виждах по-вече нищо.

Само слушах сегните звуци — звуци от песента за сетния ден.

То беше, кога нашата колесница отминаваше най-горният стъпало на небесния възход — кога гаснеше последната звезда на небето.... — — — — — * * *

Шумолене на сухи гранки прониза покоя на моя сън и вдигнах оборената си глава, за да опозная багрите на нови мигове.

Дневен светлик простираше волно власт, та ужаса на моята самота израстваше като ненаситен вампир, що смуче кръв от жива плът.

Далечни пътеки не лъчеха от глжч на людски плъчища и незнайно где залутан бе приятеля на сиротната моя душа — Странника!

Как бе станало всичко това? — Незнам. . . . * * *

Тъмни одежди китеха изнурения ми стан и изживяни изпития сразяваха горещи сълзи по морен взор.

Но чудо, чудо бе сътворено през паметната нощ — през нощта на Посвещението . . . Какво? . . . * * *

— — — Аз бях обходил гиздавите градини на пролетта, де раснаха свежи цветя на невинност и младост.

И играх хората на прозирни сянки, що пируват непирувани пирове, незайни от земните обитатели.

А всяка крачка ме издигаше високо и диханието на студената ми гръд позна величието на Върход към царството на вечното блаженство — звездното небе. * * *

За Странника и за черната му цигулка чухте.

Нали? . . . * * *

Кога Той вле последната бисерна струя от струите на мъдрото познание и демонските изпитни — угасна последната звезда на небето.

Така се свърши дългата нощ на скитничество и загадки. — —

И непрестанали бяха снежните облаци да дразнят влажния ми поглед, кога аз бях самин — и къде? — —

Под многогранни дървеса бях сам далеч от живот на минали дни.

Защото бях възроден — познавах друм към нов живот. * * *

Черни одежди покриваха сухи плещи, а в костеливите ръце държах черна цигулка — сетня мощ останала в мен.

Вярвате ли? — Черната цигулка на Странника бе моя и веща бе треперящата ми ръка да дрънка вълшебните й струни . . . И кога злокобен вихър фучеше та пръскаше напевни на печал и отчаяние, под мряморни ми пръсти стенеха звуци: — вопли на страдания и самотен живот ронеше чаровната музика на смърт и вечна любов.

А всъде бе пусто и едри капки се сипеха от мрачното небе, и родиха се видения на чемерен ад — видения плуващи в мътни води, що порят тревявали брегове.

Ала дарове на неизпитано щастие вливаха разтуха в бездиханна гръд, защото аз пеех песните на таинствения Странник — песни на загадки и световна мъдрост.

Да . . . черната цигулка — цигулката на Странника, бе приятелка на моята душа, какъвто бе той — странния певец. . . * * *

— — — Вечерни здрачини шареха безплодни простори и студени вихри люлеха безлисти грани на сухи дървесата.

И никъде искра на живот не проблесваше,

Това бе в жтовете на моето пустинно владение.

— — — Като потъмнел безумник, залутан бродех с убит взор и смразен стан.

Ледени тръпки браздеха болния мой покой, та страстно се в забвение унасях, като дрънках на черната цигулка.

Така пиех от питието на самотата, на която ме подхвърли неотменна повеля.

Ала плясък на нечни криле се впи в царящото мъртвило.

И ято големи хищни орли завори лекия ефир — летяха острокрили орли, покрити със змийски люспи вместо пера, летяха сжците ония страшни орли, що кълвеха пицна стръв по кжтовете на кървавото бранно поле.

Летяха. —

Големи орли с окървавени кълвуни.

И загубиха се...

А аз крачих с тежки стъпки напред.

Вървах и олекчавах с песни бремето на моята самота.

Вървех и пеех — възпявах властителката над първия и сетния ден: така както бе ме посветил Странника.

Но спрех се.

И вкоченясал от грозна страхота — прекъснах песнопенията... Сновидение, или истина бе то? —

Островърха могила лежеше пред мен — могила от гниещи черепи, които струят задушлива миризма на чемер.

А черепите бяха ония — те бяха главите на мъртвите бранници, те бяха черепите на жертвите от сетния ден на живота донесени от хищни орли...

Успокоен подкачих струните и заживех дни на вечна печал — аз, човекът с черните одежди и черната цигулка, загледал в островърхия хълм — хълм от вонящи черепи...

Черепите бяха израстнали пред морния мой взор и бодеха го със страхотен ужас.

И свирех с черната цигулка, която ми напомняше за бжден възход към небето, защото тя бе дар от далечен певец.

А пляска на острокрилите орли бе сгълхнал през леден миг и необятни далнини затрили бяха лика на нечетното ято.

Аз свирех, свирех до забрава и полууда, като че мълвех бурни моления — да звънне стрелата на моя сетен ден...

А безграничните дървеса шумеха и пригласяха на сиротните мои песни.

И дъжд на едри пръски се сипеше от тъмното небе....

Крум Кжнчев.

Голата танцьорка.

Нощ. Тихо. Лунния сърп бледен и странно замислен дебне с примрежени очи из зад синкавите, прозрачни облаци. Върху му има отпечатъци на кървави пръсти — суеверието шепне, че той роси странен лъх над земята и търси кървави петна.

Отделен кабинет в едно виенско кабаре. Дим от ароматни цигари лежи върху всичко, издига се на леки, призрачни кълба синкави, като лунните сенки наесен, протяга се разпилява и пак пада бавно надолу. Всички тия движенья са тъй красиви, а самия дим се багри в застоялия въздух, от червения абажур на матовата електрическа лампа, в розово и виолетово, като ту потъмнява засенен в жглите, ту побледнява пак като млечно сива сянка на някакви големи сребристи, бели криле, които са се спустнали над стаята. От всичко — креслата масите, персийските килими, и картините по стените изобразяващи голи женски тела в различни пози, вазите с пурпурни и бледо жълти рози — лъха някакво сънно упоение и приспивно безмълвие. А през тях се носи тихия шепот на примаяла страст...

— Лучия, ела, ела по-близо!... Чува се звънлив женски смях и скръщва стол. Тя се приближава до него и продължава да се смее, като размахва снежния, страусов веер. През розовата мъгла напоена с парфюма на леките ѝ дрехи и опиянението на меката възбуденост те изглеждат, като сенки, които се движат, доближават, сливат и пак отпущат с таинствен съвсем тих смях, — смях който пристъпва плахо, плахо, сякаш се бои да не разбуди някого.

— Абсента е така хубав тая нощ, а и тия бели, бели пари, които летят пред мене.... Нали?... Колко е всичко красиво...

— Да, да... Той напъхва чашите и притискайки се силно един до друг, те ги пресушават. И пак тоя красив смях... Тя се отхвърля на облегалото. Главата ѝ пада назад и сребърния прах на небрежно напъдалите коси заблещява, — те се разсипват в леки кълдрици по челото ѝ...

Пред нея малки ангелчета, които ги пръскат с парфюми; върху тях росят благоухания и парфюми. Тя го вдишва по-дълбоко, по-дълбоко.

Некакви откъслечни звуци от „Solweigslied“, далечни, притихващи звуци се носят. В миг те стават видими. Ето, сънни пеперудки бели, сини, розови, и теменужни летят, летят ниско над нея — те — тихите звуци, косват я с крилата си и я милват. Тя усеща как те се косват по цялото ѝ тяло и трепери от сладостни усещания. Това е тъй приятно и тя се смее тихо. Ето палави теменужни крила се допират до устните ѝ...

... Той се е надвесил над нея целува я право по устните, по малките, меки устнички и милва ръцете ѝ, шията, деколтираните гърди,—кожата ѝ е гладка, кадифяна. Те се унисат, заспиват; те са будни и спят...

— Дай още морфиум. Тя пак се засмива. Той ѝ подава и взема сам.

— Така...

— Да, но стига вече.

— Стига? Какво значи това? И тя го първа с веера си. Няма стига. Има безкрайността на мига. Ние постигаме вечността и се почувстваме богове само в безграничността на мига. За безкрая на вишата наслада няма стига. А всичко пред нея е нищо. За нашата душа, сърце, чувства, желания, сremeжи и жад няма и не трябва да има граници. Само една синкава безкрайност, горящи пламъци и...

Изведнаж я досмешава за цялата своя реч и почва пак да се смее. След това се изтяга силно на облегалото, извива и отпуска ръцете си назад. Той сяда при краката ѝ, хваща двете малки бледи ръце и почва да ги глади непрекъснато.

— Колко е красиво всичко, колко е красив света! Чудно, защо всички не мислят така? В пълната неограниченост на желания, минутни прищевки, капризи, страсти, безумия. . Кажй ми коя е по чиста? Девственицата ли, чиято душа измъчена от скрити пожелания и блудни очаквания, е измърсено от тъмни мисли или оная, която потъваща в пламъците на стихийната обич в миг сияеща и пияна отдава всичко в шемет и забрава без сметки, без мисъл — безумно, лудо?...

Ти ме гледаш, аз разбирам какво шепнат твоите очи. И ето една вечер, аз сама дойдох при тебе безумна и треперяща, аз сама... Какво е всичко пред любовта?... Аз искам да живея... Няма порок и чистота, грях и добродетел. Всичко е красиво. Света е красив и всичко стихийно в него—красиво. Волния живот на среднощните оргии, скръбта, мъката, целувката страстта, отчаянието, молитвата на детето, песента на атеиста, сжлзите на разкаянието, самоубийството, природата, града — всичко това е красиво!

— Всичко иска забрава и безкрайна любов и просжлзено или светло упива се и пее. Всичко е сжичеви лжчи, упоителни звуци, звжжливи краски, примамен смях, всичко е пияно, всичко трябва да бжде пияно. В безкрая на чувството—всичко е красота... Аз обичам тебе, обичам живота, земята, всичко...

— Лучия, твоята душа е гжлжб, усмивка на дете! Лучия!... Морфиума почва да действува. Тя се изтяга и сладостно гжрчи...

.... Големи зали, бляскави, ослепително силно осветени салони и в тях танцуват безбройно много двойки. Те се превръщат в цветя. Танца на цветята... Красиви цветя, те се вжртят силно, ухаят, пеят, сливат се, разпадат и обржщат

в сребърен прах, който пада като снежинки и посипва всичко... В ушите ѝ зазвучава непозната песен, но която като че ли е чувала някъде.... Къде?

И пак-тия сладостни тръпки по цялото тяло. Дрехите стягат, не ѝ позволяват свободно да диша, а тя иска да бъде свободна, съвсем свободна.... И дрехите една след друга нападат при краката ѝ.

— Лучия, ти си танцуваща роза.

Тя се загръща с розов, само с един лек, розов вуал.

— Ела, аз съм твоя, аз съм цяла твоя...

Той се изправя и трепери. Тя отива бавно към дивана, отпуска се, излегва и примрежва очи. Той я гледа и трепери.

— Лучия...

Тя прилича на богиня. Той се приближава плахо и почва да я милва.

— Богиня.... Какво е всичко пред красотата!... — дребно, смешно, нищожно. И той се вижда. тжй малък, тжй малък пред тая девойка. Кръвта му забучава. Той целува връжчетата, алените връжчета на малките ѝ гърди и я закрива в прегръдките си.

Лампата угасва...

— Ела!...

— Лучия!... — — —

Те и двамата стоят на предишните места, но изглеждат уморени. Пият абсент и говорят бавно, много бавно... а дима се спуска все по-ниско....

— Всичко е видение, песен, сияние и танцуващи цветя.... шепне тя захласната.

— Лучия познал теб, аз познах вечността. Бъди за винаги моя. Ти невинна девойка, напустила всички, презрела имуществата на своите родители, станала танциорка, само, защото аз обичам танците и странница, защото следеше стъпките ми, а аз обичам вечно да странствувам и търся нови наслади, ти отсега нататък ще делиш с мене неизброимите ми богатства, и ще носиш моето име. Ще идем в моето отечество, при моите сребърни рудници, и плантации — там, където ме наричат „краля на среброто“...

Тя нищо не отговаря, но дълго глухо се смее.

— Но облечи се вече; хвърли тоя вуал, облечи се и да вървиме....

Тя продължава да се смее. Изведнаж спира. Пауза.

— Аз ти отдадох всичко, каквото имам, без разкаяние и мисъл и свен, но отдадох, а не продадох. Разбираш ли?

При това тя го изглежда наскърбено и нейното бледно, детско лице се болезнено удължава. Трапчинките от двете страни на устните ѝ изчезват.

— Но, който знае да живее свой живот знае да умира и своя смърт

(Мълчание ... Тя пие ...)

— Твоите безбройни богатства?—какво значат за мене те? Ти си красив и нищо по-вече... а аз живея и търся само красотата. Аз съм ти безкрайно благодарна за всичко. Не исках да мждея, но, като малка, звънлива ракета да се разсипя сред пламъци и безкрайно летене в златен прах и искри... Ако ми хрумне да напустна пира и счуля своята чаша, аз нещичакам костеливия призрак да направи това, но сама, по своя воля...

(Мълчание ... Тя пие ...)

Страх ме е. Деня убива сжнищата... Страх ме е, че след всичко на дневната светлина ще изглеждаме сиви и не ще се познаем... Тя пак се усмихва и отпуща на креслото

Като че пред нея стоят безброй звездици, намигват ѝ и я мамат към вечността. Какво е това тяло?— То може да умре, да стане прах, но тя, пламъка в нея няма: тя твърде добре чувствува това. В нея тече живота на природата на вековете. Някой я вика ...

Минава ѝ мисълта, да танцува гола пред целия свят от свещенници, мазни еснафски главици, търговци, счетоводители, дребни душици и жалки добродетели, та да почувствуват нейната свобода, а тя да изпита особената прелест на чувството, което ще я изпълни при това... Тя става.

— Лучия, облечи се! Къде? ...

Тя сияе озарена от някакво светло упоение....

— Лучия!

Тя пристъпва към вратата и я отваря... нахлува шум от ресторанта. Изведнаж всичко утихва. В отчаяние той се хвърля на креслото.

— Лучия.... Лучия.... развратница, блудница Тя се спуща под звуците на оркестра във вихрен танц. Цяла сияеща, тя е танцуващо видение, усмихнато, пияно от красота...

Тя хвърля вуала и танцува сжвсем гола... Хиляди сребжни нишки се преплитат пред нея и през тях цвятят рози.

Кърваво червени и бледо кремави рози нападат от смолестите ѝ коси, разхвърлени върху гърдите и закръглените рамена. Тя танцува все по-силно... Всичко изчезва пред нея, слива се в едно меко, розово сияние и вълшебна музика.— Всичко е призрачно нежно. Някакви звуци я завличат, някакви пеперудки я целуват, някакви цветя пияни се блъскат върху ѝ, и тя танцува с тях. Те са тжй много и всичко е цветя...

А наоколо тжлпите треперят занемели И скрити желания и скрити сладострастни мисли. Но всичко скрито, безцветно; без силата на „да“ или „не“; без силата на пламъка на вихря, на бурята.... — делнични, безжизнени маски.

— Те не виждат вечността; те не я виждат Лучия! А какво са те за тебе; какво е всичко пред безкрая на красотата?... Миг... тя се залюлява и полита на пода.

Струните на оркестра се кжсат и звуците от тях загърчват в страшни дисонанси.

— Блудница!

— Развратница!

Изведнаж през тжлпите се промжква той, бледен и изтржпнал.

— Свята! Богиня!

Всички смутени от появата му се отдржпват. Той се привежда над нея; той, който преди малко искаше да избяга, за да го не видят че е бил с нея, измжчван от мисжлта — какво ще каже после света.

— Мжртва!... прошепва обезумял той, не разбиращ, сякаш, значението на тая дума, сграбчва тялото отнуса го в стаята и оставя на дивана. Погледа му пада вжрху масата. Всичко му става ясно — чашата ѝ с абсент почерняла,

— Лучия....

Колко е малжк. колко е малжк той пред нея; той — царя на среброто. Колко е малко всичко човешко пред безумието и красотата?

Той пада на колене и почва да целува мжртвото тяло, а после малките, розови, още топли устнички. От нея лжжа аромат на рози... Тя му шепне.

— Ела... Ела... и всичко ѝ приглася:

— Ела... Ела...

— Лучия... довиждане... ние ще се срещнем пак... Ще продължиме наедно пжтя... Довиждане... Ст!... Тихо.... Тя е заспала... Тя спи... Не я будете... Тихо... Тихо...

Той става, като в сжн, грабва нейната чаша и изпива остатжка, а след това се хвжрля вжрху ѝ и я закрива в прегрждките си... — — —

Навжн шуми тжлпата, а на вратата важно се показва полицейски мундир и изхриптява басово: „В името на закона“. Тихо. Те беха вече далече!... — — — — —

Плахия вечерник играе с завесите на току що разтворения силно прозорец... Долитят притихващи отжжслецни звуци от „Solweigslied“ на отдалечен виенски оркестжр... звжн и смях... Лжч от дебнештата луна пада вжрху дивана...

Евгений К. Теодоров.

БАЛАГАН

(продължение)

Герой. (към мрачния)

Уверен ли си?

Мрачния.

Така мисля аз сат!

Нощеска в съня си те видях умрял!

Герой. В съня си!

Мрачния. Без съня: ще се сбъдне днес той

Герой. (към веселия)

Не ще ли разкажеш и ти съня свой?

Веселия. Ако ви разкажех съня си туй аз

Ще ни запретят да играем тоз час.

Резоньор. Сам фавна трябва веч да замълчи,

— Недей ти скромните жени мъчи!

Герой. Гнети ме тъмната съдба

А ей смъртта ще затръбни.

Мрачния. Открий ми се!

Герой. Грешия съм аз много.

Девоики отвличах, погубвах със лъст

Съдбата към мене не е била строга

Избягвах все кървава мъст

И трябва да отговарям сега

За таз, за която зная с тъга

Не само не съм я целувал, познал

Но даже в очите не съм я виждал

Резоньор. Съдбата на всички разплата вещае

Но как и кога това никой не знае.

Мрачния. Кажй коя е твоята героиня?

Герой. Кой? Фон Лавин, родена—херцогиня.

(Мрачния и Веселия идват в най-силно вълнение)

Герой. Това какво е?

Мрачния.

Тя ли? Мога ли да знам?..

Веселия. (Размахва двата си крака във въздуха) Презряна!

Мрачния.

По-добре да млъкнеш там!

Веселия. Ти знавш ли я?

Мрачния

Да, а ти?

Веселия.

Разбира се.

Мрачния. Ние сякаш двама...

Веселия.

Ние двама?..

Мрачния.

Вижда се...

(Нишките отслабват, Веселия и Мрачния губят равновесие)

Мрачния и Веселия. Аз искам, без друго, и трябва...
(Те са готови да паднат и повече не могат да говорят)

Резонйор. Да млжкнеш!

Защо се вжлнувате все и крещите
За буйства, скандали нескромни, позор
В санджка сега ще ви тикнат в затвор.

Мрачния. (Теловете постепенно се затегват)

Другарю тоз пжт не ни твжрде вжрви.

Веселия. На още една ний пиеса ще се явим!

Наивния. Разбрахте ли в какво се сжстои работата?..
В следните комедии те играят в главните роли.

Герой. В какво е тая работа Бог знай един,
Но нивга не сжм виждал аз Фон-Лавин
Любовник ме той обявява
И с туй ме напразно оскжрбява.
Кжлна се, че херцогинята не познавам
Повярявайте в клетвата що тука давам.

Мрачния. Кжлие се той...

Веселия. Аз одобрявам
За това го уважавам.

Герой. Чака херцога: не трябва много речи
Крчки... пистолети... готов сжм вече.
(*Мрачния и Веселия другар излизат*)

Миролюбия. — Това е зжчна сатира за дуел,

Сприхавия, — Сжвсем тя не се отнася до мене.

Наивния. — Интересно е дали ще се сжстои дуела.

Жената на пжрвия жител. (Кжм мжжа си) Ако почнат да
стрелят аз не оставам тука.

Пжрвия жител. — Недей се вжлнува душичке...

Автор. Ах тия неестествени паузи!.. (Кжм директора). Аз
ви кажих, че тоя идиот всичко ще развали!

Сприхавия Ако сега има пак монолог, аз ще изляза от себе си.

Миролюбия. Това не ще Ви бжде трудно.

Сприхавия Какво значи това?... Тука вие ли сте Сприха-
втя или аз?...

Герой. Убедиха се че тая дама
Са я обячали и двама

Сприхавия. (удри по масата).

Герой. Всички знаели таз Фон-Лавин.

Не сжм я знаел аз един.

И падам жертва за другари

Сждбата тжй ме натовари

Какво да правя? Какво става?

А края вече приближава.

Резонйр. (излиза напред)

Идва пролетта с лъчи и плам
Личуват всички. Оня само там
Комуто остава да живея един ден
Не знае що да прави с него—тжй смутен.

Директор Защо не зачеркнахте Вие това?

Автор Та това е най-хубавото място.

Директор. Но нима Вие не забелязвате как зрителите се
вълнуват, сега само си представете, какво би било, ако те още
бяха и гладни!

Автор. Животни!

Наивния. Вижте той сега пише. Ах това е хубаво!

Герой. (седи пред писалищната маса и пише).

Всичко твое е каквото имам тук
Днес искам аз да бжда твой съпруг
(Към зрителите)

Така трябва да постъпя без да ща,
А инак би я убил нейния баща —
Чинovníк мрачен той на всичко е готов
Нали санджика му съвсем не е тжй нов.
Стареца за нови идеи е глух,
Сякаш замръзнал е в своя кожух. (звжн)

Слуга (влиза)

Чух звънца и отворих
Таз особа иска с вас да поговори. (излиза)

Херцогиня Фон-Лавин (Влиза с величествена походка)

Аз съм Фон-Лавин и без да се преструвам,
Казвам ви — обичам с себе да рискувам
Моя мъж ще ви убие,—литнах нат стрела
Ще узнаете защо съм тук дошла
(затваря добре вратата)

Наивния. Ето тя затвори вратата! Обърнете внимание де-
ца, сега е най-интересното.

Герой Защо?

Херцогинята Всичко след смъртта е дим

Ще съжееме сега да съгрешим
Аз живея без стеснение, свободно

Правете с мене всичко що ви е угодно!

Втория жител. Да вървим деца, това не е за вас.

Втората дъщеря. Папа, нали ние нищо не разбираме.

Втория жител. Е, щом нищо не разбирате...

Герой. Не разбирам тайната и съм смутен

Но обещахте да ми я разкажете на мен.

Херцогинята. Тебе тжрся аз и тжрся те цял век.

Нат теб не ми е мил нито един човек.

Кого не виждах аз пред своите крака
 Князе, солдати искаха моята ржка
 Всичко омръзна и хладна кръвта
 Не може я развълнува сега любовта.
 И само той аз мога да обичам
 На когото последна се обричам.
 Щастieto който не изпил до капка ош
 Ще отиде веднага във вечната нощ.
 И моето сърце ето тебе избира
 Че смъртта украсява тоз, който умира.
 Затова те обичам безумно аз, знай
 Защото утре на всичко — край
 Пред всички други мъже, теб посетих
 Вземи ме! Защо си тъй мрачен и тих?
 (хвърля се в прегръдките му)

Герой.. (след малка пауза, като се отдръпва от нея)
 Забравили сте вий едно, че вас
 Не съм настроен да обичам този час.

Втория жител Деца да си ходим!

Дъщерите Но, папа нали ние нищо не разбираме

Втория жител. Но аз се стеснявам, за вас. . Да си ходим!...
 (следва)

С настоящата V книжка сп. „Модерно изкуство“ завършва първото си полугодие. Познавайки добре невъзможните условия и трудности на печата у нас и частно във Варна, в тия тежки дни, когато обществото е твърде апатично и индиферентно към българската книга, а тия, които трябва да съдействуват първи на подобни начинания се оттеглят в задкулисни дребнавости (които отминахме и ще отминаваме с презрение) ние поехме редактирането му с вярата, че дялото ни ще бъде заслужено оценено и подкрепено от тия, за които изкуството не е „излишество“ и „люкс“ а необходимост, откровение и смисъл на живота.

Като благодариме на интелигентното гражданство (от града и провинцията) което с указаното съдействие и подкрепа ни даде възможността да завърши едно списание редовно полугодieto си, във Варна ние ще продължаваме със същия ентузиазъм и второто полугодие, през което ще се постареем да се избегнат някои технически недостатъци допустими не по наша вина. И при сътрудничеството на нови писателски сили, ще го издигнеме на желаната висота отrekli, всички материални пречки в името на онова, което ни импулсира и вдъхновява през досегашния труден, борчески път.

Печатница „Кънчо Николов“ — Варна

Вести от _____та.

Продължава се подписката за абонати на сп. „Модерно Изкуство“.

Абонамент 35 лв. предплатени.

* * *

Умоляват се неиздължилите се и до сега абонати, да сторят това до края на т. м., като внесат сумата с препоръчано писмо, пощенски запис или както намерят за добре.

От редакцията.

Получиха се следните списания и вестници.

Пролом — год. II бр. 2 и 3 Списание за културен и обществен живот. Редактор Димо Кйорчев — София.

Балкански журнал — год. 9 бр. 5. Руско-българско литературно художествено списание. Редактира комитет — София.

Българян — год. VIII бр. 4, 5, 6 7 и 8. Седмично хумористично списание. Редактор Сириус — София.

Тютюноработник — год. XI бр. 6, 7 и 8. Орган на тютюноработническия съюз в България. Редактор Ст. Кираджиев — Пловдив.

Трезвеност — год. V. бр. 4. Орган на съюзената учаща се въздържателна младеж — Русе.

Маргаритки — год. I бр. 7, 8 и 9. Литературно списание. Редактор Георги Русев — Плевен.

Oriental Idisto Yaro I No 5 и 6. Месечно списание на българските идиости. Редактира Th. Kaneff. София

в. **Шуменски Вести** — год. V бр. 18. Редактор Хр. Герчев. Шумен.

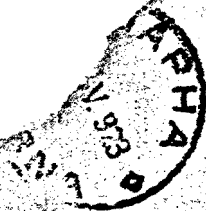
в. **Ревизор** — год. II. бр. 65. Редактира комитет Варна

сп. **Светли Зари** — год. III. кн. I. Редактира комитет. Русе.

сп. **Хора** — год. I кн. 3. Редактира комитет. София.

Умоляват се всички редакции да ни изпращат по един екземпляр в замяна.

изд. "Нива"
м. ур.

Редакция и администрация
„Цар Крум“ № 6 — Варна

Броя 4 лева.